

Scientific Journal

Journal of Research in Educational Systems

Volume 15, Issue 55,
Pp. 29-40
Winter 2022

Print Issn: 2383-1324

Online Issn: 2783-2341

Indexed by ISC

www.jiera.ir

Journal by
Research in Educational
Science is licensed under a
Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Document Type:
Original Article

✉ Corresponding Author:

taghvaei.ali2@gmail.com

Receive Date: 06 September 2021

Revise Date: 11 December 2021

Accept Date: 19 December 2021

Publish Date: 05 January 2022

How to Site: Roostaei, S., Taghvaeinia, A., Nikdel, F. (2022). Role of Research Help Seeking and Research Self-efficacy in the Prediction of Research Anxiety among Graduate Students during the Coronavirus 2019 Epidemic. *Journal of Research in Educational Science*, 15(55), 29-40.

doi: [20.1001.1.23831324.1400.15.55.3.1](https://doi.org/10.1001.1.23831324.1400.15.55.3.1)

Role of Research Help Seeking and Research Self-efficacy in the Prediction of Research Anxiety among Graduate Students during the Coronavirus 2019 Epidemic (COVID-19)*

Shirin Roostaei

M.A. student in Educational Research, Yasouj University, Yasouj, Iran.

Ali Taghvaeinia ✉

Associate Professor, Psychology Dept., Yasouj University, Yasouj, Iran.

Fariborz Nikdel

Assistant Professor, Psychology Dept., Yasouj University, Yasouj, Iran

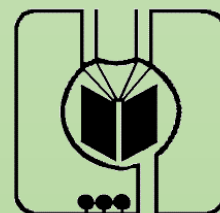
Abstract

The aim of this study was to determine the role of research help seeking and research self-efficacy in the prediction of research anxiety among graduate students during the Coronavirus 2019 Epidemic (COVID-19). The research method was descriptive-correlational. The statistical population of the present study included all graduate students of Yasouj University in the academic year 2020-2021. 343 graduate students were selected as the sample group by available sampling method. Data collection tools included Rezvani Research help seeking Questionnaire (2016), Biocosturk Research Self-Efficacy Questionnaire (2011), and Research Anxiety Questionnaire of Borang et al. (2017). Pearson correlation test and multiple regression analysis were used to analyze the data. The results of Pearson correlation coefficient test showed that a significant relationship was observed between researches help seeking and research self-efficacy with research anxiety. The results of multiple regression analysis showed that the variables of avoidance of help seeking, need for help, problem recognition self-efficacy, methodological self-efficacy and reporting self-efficacy have the ability to predict research anxiety. Therefore, it can be concluded that research help seeking and research self-efficacy lead to reduce research anxiety students during COVID-19.

Keywords:

Research help seeking, Research self-efficacy, Research anxiety, Coronavirus

* The present article is taken from the master's thesis in Educational Researchs, University of Yasouj

نشریه علمی

پژوهش در نظام‌های آموزشی

دوره ۱۵، شماره ۵۵،
ص ۲۹-۴۰
زمستان ۱۴۰۰

شاپا (چاپی): ۱۳۲۴-۲۳۸۳

شاپا (الکترونیکی): ۲۳۴۱-۲۷۸۳

نمایه در ISC

www.jiera.ir

نشریه علمی
پژوهش در نظام‌های آموزشی تحت قانون
بین‌المللی کپی‌رایت Creative
Commons: BY-NC می‌باشد.

نوع مقاله:

مقاله اصیل پژوهشی

✉ نویسنده مسئول:

taghvaei.ali2@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۵

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۹/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۲۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۰/۱۵

استناد به این مقاله: روستایی، ش.، تقوایی نیا، ع.،

و نیکدل، ف. (۱۴۰۰). پیش‌بینی اضطراب پژوهشی

بر اساس کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی

پژوهشی در دوران شیوع ویروس کرونا. پژوهش در

نظام‌های آموزشی، ۱۵(۵۵)، ۲۹-۴۰.

doi: 20.1001.1.23831324.1400.15.55.3.1

پیش‌بینی اضطراب پژوهشی بر اساس کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی در دوران شیوع ویروس کرونا *

شیرین روستایی

دانشجوی کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

✉ علی تقوایی نیا

دانشیار روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران

فریبرز نیکدل

استادیار روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین نقش کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی در پیش‌بینی اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دوران شیوع ویروس کرونا انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یاسوج در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. ۳۴۳ نفر به‌عنوان گروه نمونه پژوهش با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه کمک طلبی پژوهشی سعیدی رضوانی (۱۳۹۶)، پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی *Büyüköztürk* و همکاران (۲۰۱۱) و پرسشنامه اضطراب پژوهش بورنگ و همکاران (۱۳۹۶) بوده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی با اضطراب پژوهشی ارتباط معناداری مشاهده شد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد متغیرهای اجتناب از کمک طلبی، نیاز به کمک طلبی، خودکارآمدی شناخت مسئله، خودکارآمدی روش‌شناسی و خودکارآمدی گزارش‌نویسی توانایی پیش‌بینی اضطراب پژوهشی را دارند؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی منجر به کاهش سطح اضطراب پژوهشی دانشجویان در دوران شیوع ویروس کرونا می‌شود.

واژه‌های کلیدی:

اضطراب پژوهشی، خودکارآمدی پژوهشی، کرونا و ویروس، کمک طلبی پژوهشی

* مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته تحقیقات آموزشی دانشگاه یاسوج است.

مقدمه

در یکی دو سال اخیر با اوج‌گیری ویروس کرونا در دنیا به‌منظور تحقق دغدغه فاصله‌گذاری اجتماعی به‌عنوان شکلی از قرنطینه برای کاهش تعاملات بین افراد با هدف کنترل و پیشگیری از شیوع بیماری کرونا، مدارس و دانشگاه‌ها تعطیل گردید (Johanssn et al., 2021). این بیماری توانست طی مدت‌زمان کوتاهی در جهان اقدامات قرنطینه‌ای سختی را سبب شود. این سیاست سخت‌گیرانه در قرنطینه ماندن، بدون تأثیرات روان‌شناختی، اجتماعی و غیره نخواهد بود و موجب بروز مشکلات زیادی به‌ویژه در دانشجویان می‌شود. همچنین آگاهی محدود بشر از این بیماری و اخبار و شایعات مرتبط با آن باعث ایجاد و افزایش اضطراب و ترس، بی‌حوصلگی، ناامیدی و... گردیده است (Vindegaard & Eriksen- Benros, 2020). با توجه به‌احتمال طولانی‌تر شدن همه‌گیری کووید ۱۹، تحقیقات بیشتری برای ارزیابی تأثیرات روان‌شناختی شیوع این بیماری عفونی و عوامل مرتبط با آن موردنیاز است. به نظر می‌رسد دانشجویان تحصیلات تکمیلی که بخش عمده فرایند تحصیلشان مرتبط با پژوهش (پایان‌نامه) است، بیشتر در معرض پیامدهای ناشی از این بیماری قرار می‌گیرند. یکی از این پیامدها اضطراب پژوهشی است (Khan, 2021).

در دوره تحصیلات تکمیلی، اخذ مدرک تحصیلی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی منوط به انجام پژوهش و ارائه گزارش آن است. برخی از این الزامات به‌صورت فعالانه تلاش می‌کنند روش‌های صحیح انجام پژوهش رو بیاموزند؛ در مقابل، برخی دانشجویان در مقابل دیگر از دانشجویان رویکردهای مختلفی همچون انجام منفعلانه پژوهش، استفاده از خدمات مؤسسه‌ای و یا سرقت علمی را پیش می‌گیرند (Kennedy et al., 2020). اتخاذ این رویکردهای نامناسب برای انجام پژوهش و گهگاه عدم توانایی برای انجام آن، دانشجویان تحصیلات تکمیلی را در معرض اضطراب پژوهشی^۱ قرار می‌دهد که این موضوع در شرایط بیماری کووید ۱۹ به‌صورت مشهودتری بروز پیدا کرده است (Vindegaard & Eriksen-Benros, 2020; Johanssn et al.,)

(2021). اضطراب پژوهش به‌عنوان احساس ترس و عدم اطمینان در ارتباط با انجام پژوهش و تولید علمی معتبر تعریف می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، اضطراب پژوهش شامل هرگونه احساس ترس و پریشانی در طی فرآیند تولید علم، انتخاب موضوع برای انجام پژوهش و یا بازخورد از جامعه علمی است (Matook, 2020). از آنجاکه پژوهش‌ها و تولیدات علمی هر کشور معیار سنجش و توسعه کشورها می‌باشند، این حساسیت بر نحوه انجام پژوهش‌ها نیز تأثیر دارد و لذا پژوهشگران را دچار اضطراب در حین انجام کار پژوهشی می‌کند (Wiley & Kerby, 2018). از این‌رو، شناسایی عوامل مؤثر بر اضطراب پژوهشی لازم و ضروری است.

بررسی شواهد علمی مبین آن است که کمک طلبی پژوهشی^۲، یکی از عوامل مؤثر بر کاهش و کنترل اضطراب پژوهشی است (Tasgin, & Kaya, 2018). کمک طلبی رویکردی سازگارانه است که افراد برای مقابله با مسائل و مشکلاتی که توانایی رفع آن را ندارند، از آن استفاده می‌کنند (Martín-Arbós et al., 2021; Ellis, & Helaire, 2020). همانند تمامی مسائل و موضوعات، افراد در طول فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود نیز با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند که برای رفع آن باید از افراد، منابع و امکانات استفاده نمایند. تعداد قابل‌توجهی از دانشجویان تحصیلات تکمیلی به دلیل فقدان تجارب حمایتی به‌ویژه در خلال شیوع ویروس کرونا خود را با تکالیف پژوهشی چالش‌انگیز مجازی مواجه می‌بینند که منجر به ایجاد استرس، اضطراب و افسردگی در آن‌ها می‌گردد و آنان را ناگزیر می‌گرداند که به جستجوی کمک بپردازند (Holmes et al., 2020; Johanssn et al., 2021). کمک طلبی راهبردی مثبت و مفید برای دانشجویان جهت کسب دانش و یادگیری مهارت‌های پژوهش است (Beisler & Medaille, 2016)؛ بنابراین ضروری است که دانشجویان در فعالیت‌های خود از کمک طلبی به‌عنوان یک منبع بسیار مهم استفاده نموده و اساتید از آن حمایت کنند (سعیدی رضوانی و همکاران، ۱۳۹۶). در ادبیات پژوهشی نیز یافته‌های پژوهشی نقش کمک طلبی پژوهشی را در کاهش اضطراب پژوهشی مورد تأیید قرار دادند (Cao et al., 2020). در همین راستا، Tasgin & Kaya (2018) پژوهشی با هدف بررسی

بر زبان انگلیسی و مهارت‌های آماری می‌تواند دسترسی به منابع و مدارک و همچنین تجزیه و تحلیل داده‌ها را آسان‌تر کند؛ اما جهت بهره‌گیری از مزایای این فناوری‌های جدید، دانشجویان باید احساس خودکارآمدی در این مهارت‌ها داشته باشند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸).

به‌طور کلی، یکی از زیربنایی‌ترین فعالیت‌ها در امر پویایی و پیشرفت هر جامعه، پرداختن به فعالیت‌های پژوهشی توسط دانشجویان است که در حال حاضر شیوع کووید ۱۹ بر این فعالیت‌ها سایه افکنده است. این مسئله و پیامدهای ناشی از آن مانند استرس و اضطراب موجب می‌شود دانشجویان تمایل کم‌تری به انجام پژوهش داشته باشند و کیفیت تولیدات علمی آن‌ها کاهش یابد (Otachi, & Benner, 2020). آگاهی از عوامل تأثیرگذار بر فعالیت‌های پژوهشی و نگرش مثبت دانشجویان تحصیلات تکمیلی به پژوهش و توسعه مهارت‌های پژوهشی آن‌ها از اهداف مهم آموزش عالی کشورها است که در این میان کاهش اضطراب پژوهشی دانشجویان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ بنابراین، از آنجاکه بررسی ادبیات پژوهشی نقش کمک‌طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی را در اضطراب پژوهشی برجسته ساخته است، سؤال اصلی پژوهشی حاضر این است که آیا کمک‌طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی می‌تواند اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی را در دوران شیوع کرونا پیش‌بینی کنند؟

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی بوده و از لحاظ روش، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یاسوج در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ می‌باشند که تعداد آن‌ها بر اساس گزارش معاونت آموزشی دانشگاه، بیش از ۲۰۰۰ نفر برآورد شد. برای تعیین حجم نمونه از جدول Krejcie & Morgan (1970) استفاده شد. بر اساس این جدول و با توجه به حجم جامعه آماری، حجم نمونه موردنیاز ۳۲۲ نفر برآورد شد. با در نظر گرفتن این احتمال که برخی از پرسشنامه‌ها حاوی داده‌های پرت خواهد بود، ۳۵۰ پرسشنامه در بین اعضای

نقش کمک‌طلبی پژوهشی در اضطراب پژوهشی دانشجویان معلمان انجام دادند و به این نتیجه رسیدند کمک‌طلبی پژوهشی می‌تواند موجب کاهش اضطراب پژوهشی در دانشجویان معلمان شود.

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر کاهش و کنترل اضطراب پژوهشی، خودکارآمدی پژوهشی است. احساس اطمینان دانشجویان در برابر توانایی و تصور از مهارت‌های پژوهشی‌اش، از مهم‌ترین عوامل در مواجهه با پژوهش است (Lauto, Sengoku, 2015؛ غلام‌پور و رستمی‌نژاد، ۱۳۹۹). شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد با بهبود خودکارآمدی پژوهشی، اضطراب پژوهشی نیز کاهش می‌یابد (Wajid & Jami, 2020). خودکارآمدی پژوهشی به اطمینان نسبت به انجام تکالیف پژوهشی و زمینه‌سازی یک طرح پژوهش تا انجام فرآیند نوشتن و چاپ آن تعریف می‌شود. در ادبیات پژوهشی، خودکارآمدی پژوهشی برای ارزیابی احساس توانایی افراد برای انجام موفق پژوهش‌های علمی استفاده می‌شود (Seng et al., 2020). برخی شواهد موجود در ادبیات پژوهشی مبین آن است که خودکارآمدی می‌تواند موجب تعدیل اضطراب پژوهشی شود. برای مثال Obaseki & Agu (2019) در مطالعه‌ای با دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های آموزشی نیجریه دریافتند خودکارآمدی پژوهشی ارتباط معکوسی با اضطراب پژوهشی دارد و می‌تواند موفقیت در درس روش تحقیق را پیش‌بینی کنند. به‌طور کلی، نتایج پژوهش‌ها در این زمینه نشان می‌دهد که از منظر دانشجویان مهم‌ترین چالش فراروی پژوهش در دوران شیوع کووید ۱۹ بر تهدیدگرهای ادراک از خودکارآمدی، کفایت، شایستگی و متعاقب آن بد کارکردی انگیزشی و اضطراب مبتنی است (Alemany-Arrebola et al., 2020; Marinoni et al., 2020). خودکارآمدی پژوهشی سطح انتظار دانشجویان را از عملکرد پژوهشی خود افزایش می‌دهد و موجب مشارکت آن‌ها در فرایند پژوهش، بهره‌وری پژوهشی و درنهایت کاهش اضطراب پژوهشی می‌گردد (Marinoni et al., 2020). هنگامی که پژوهشگر احساس خودکارآمدی در حیطه‌های مختلف پژوهش نداشته باشد، دچار اضطراب می‌شود. استفاده از فناوری‌های جدید مانند رایانه و اینترنت و همچنین، تسلط

پرسشنامه کمک طلبی پژوهشی: برای سنجش کمک طلبی پژوهشی از پرسشنامه کمک طلبی سعیدی رضوانی و همکاران (۱۳۹۶) استفاده شد. این پرسشنامه ۵۸ سؤال دارد که در مقیاس لیکرت ۶ گزینه‌ای از کاملاً مخالفم (صفر امتیاز) تا کاملاً موافقم (پنج امتیاز) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات اکتسابی در این پرسشنامه بین ۰ تا ۲۹۰ متغیر خواهد بود. علاوه بر نمره کلی، این پرسشنامه ۴ زیرمقیاس ادراک سودمندی (سؤالات ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۷)، اجتناب از کمک‌طلبی (سؤالات ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۳، ۲۴، ۲۶ و ۳۰)، کمک‌طلبی انطباقی (سؤالات ۱، ۲، ۳، ۴، ۹، ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۵، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۱ و ۳۲) و نیاز به کمک‌طلبی (۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷ و ۵۸) را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. برای بررسی ساختار عاملی پرسشنامه کمک‌طلبی پژوهشی، تحلیل عاملی اکتشافی توسط سازندگان پرسشنامه به روش مؤلفه‌های اصلی انجام شد. مقدار شاخص کفایت نمونه‌برداری برابر با ۰/۹۰ بود که نشان‌دهنده کفایت نمونه‌گیری است. همچنین، میزان مجذور کای کرویت بارتلت ۱۲۴۹۶/۵۹۸ بود که با درجه آزادی ۱۹۵۳ در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود. در این پژوهش جهت بررسی پایایی روش همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه گردید. ضریب آلفای کرونباخ کلی مقیاس کمک‌طلبی پژوهشی، محاسبه و ۰/۸۶ به دست آمد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ خرده مؤلفه‌های نیاز به کمک‌طلبی، کمک‌طلبی انطباقی، اجتناب از کمک‌طلبی، ادراک سودمندی به ترتیب ۰/۵۴، ۰/۸۷، ۰/۸۵، ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی: برای سنجش خودکارآمدی پژوهشی از پرسشنامه Buyukozturk و همکاران (2011) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۱۸ سؤال است که بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) امتیازدهی می‌شود. دامنه نمرات کسب‌شده در این پرسشنامه بین ۱۸ تا ۹۰ متغیر است. پرسشنامه دارای سه زیرمقیاس خودکارآمدی شناخت مسئله (شامل سؤالات ۱، ۲، ۳، ۴ و ۸)، خودکارآمدی روش‌شناسی (شامل سؤالات ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴) و خودکارآمدی

جامعه آماری توزیع شد. با توجه به شیوع اپیدمی بیماری کرونا و متعاقب آن تعطیلی دانشکده‌ها، امکان مراجعه حضوری و نمونه‌گیری تصادفی امکان‌پذیر نیست. از این رو، نمونه‌گیری با روش غیرتصادفی و در دسترس انجام شد. معیارهای ورود به مطالعه عبارت‌اند از: تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری و اشتغال به تحصیل در دانشگاه یاسوج. افزون بر این، اشتغال به تحصیل در دوره‌های «آموزش محور» کارشناسی ارشد یا دکتری به‌عنوان معیار خروج در نظر گرفته شد. لازم به ذکر است پس از گردآوری اطلاعات، ۷ پرسشنامه به دلیل الگوی پاسخ‌دهی تکراری و داده‌های پرت از روند بررسی کنار گذاشته شدند و در نهایت ۳۴۳ پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت.

به‌منظور گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های پژوهش به مدت دو هفته در فصل بهار سال ۱۴۰۰، در بین افراد گروه نمونه پژوهش، ابزارهای گردآوری اطلاعات (پرسشنامه‌ها) توزیع گردید. بعد از توزیع پرسشنامه‌ها، اطلاعات با استفاده از روش‌های آماری مناسب تجزیه و تحلیل شد. ابتدا به کلیه افراد در رابطه با پژوهش توضیحاتی ارائه گردید. در این توضیحات تا جایی که سوگیری ایجاد نکند، افراد شرکت‌کننده در جریان روند پژوهش قرار گرفتند. بعد از ارائه توضیحات سعی شد از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش اخذ شود. به دلیل گستردگی شیوع بیماری ویروسی کرونا و محدودیت در مراجعه حضوری به دانشکده‌ها، با توجه به اینکه محدودیت‌ها تداوم یافت، با توجه به ملاحظات بهداشتی مربوط به دوره اپیدمی بیماری کرونا، پرسشنامه‌ها در برنامه تحت وب گوگل فرم بارگذاری شد و لینک پرسشنامه به‌صورت هم‌زمان برای کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی (تا رسیدن حجم نمونه به تعداد برآورد شده) ارسال گردید. لازم به ذکر است با توجه دسترسی آسان به شبکه اجتماعی واتس‌آپ و عمومیت آن، لینک پرسشنامه از طریق این شبکه اجتماعی ارسال شد. علاوه بر این، لینک پرسشنامه در گروه‌های عمومی و آموزشی دانشگاه در شبکه اجتماعی تلگرام نیز منتشر گردید. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد.

مقدماتی، ۰/۷۶ مشاهده شد. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ برآورد گردید.

پس از ورود اطلاعات در نرم‌افزار، داده‌های وارد شده از نظر پاسخ‌دهی بر اساس الگوی مشخص و تکراری، داده‌های از دست‌رفته، عدم همخوانی بین سؤالات مختلف و داده‌های پرت مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های کدگذاری و ثبت شده با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، از آزمون ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. افزون بر این، پیش از تحلیل استنباطی فرضیه‌ها، پیش‌فرض‌های موردنیاز نیز با استفاده از آزمون‌های کولموگروف - اسمیرنوف (برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش)، آزمون کولینیریتی^۱ (برای بررسی خطی بودن روابط متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک)، آزمون هم خطی یا چندگانگی خطی (با شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس) و آزمون دوربین - واتسون (برای بررسی استقلال خطاها) استفاده گردید. افزون بر این، سطح معنی‌داری در این مطالعه ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها

در مجموع ۳۴۳ نفر در این پژوهش شرکت کرده بودند که اکثر شرکت‌کنندگان معادل ۵۶/۹ درصد (۱۹۵ نفر) زن بودند. علاوه بر این، اکثر شرکت‌کنندگان در دامنه سنی ۲۳-۲۷ سال (۴۹/۳٪) و از دانشکده علوم پایه بودند.

جدول ۱

فراوانی و درصد فراوانی جنسیت شرکت‌کنندگان

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت		
مرد	۱۴۸	۴۳/۱
زن	۱۹۵	۵۶/۹
دامنه سنی		
۲۳-۲۷ سال	۱۶۹	۴۹/۳
۲۸-۳۲ سال	۱۴۴	۴۲/۰
۳۳-۳۷ سال	۲۲	۶/۴

گزارش‌نویسی (شامل سؤالات ۵، ۶، ۷، ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۸) است. هنجاریابی این پرسشنامه در ایران توسط سهرابی، بختی و صالحی (۱۳۹۶) انجام شد. در ابتدا به روش ترجمه باز به فارسی ترجمه شد. جمعیت موردمطالعه، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی ایران بودند. روایی محتوا به کمک نظرات ۱۵ نفر از متخصصین بررسی و مورد ارزیابی قرار گرفت. سپس پرسشنامه در بین جمعیت موردمطالعه (۱۵۰ نفر) توزیع شد و با استفاده از داده‌ها جمع‌آوری شده روایی سازه آن موردسنجش قرار گرفت. تمامی گویه‌های ابزار، چند بار متوالی، موردبازنگری و اصلاحات ضروری قرار گرفتند. میزان همسانی درونی آیت‌های پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ برای نمره کلی و زیرمقیاس‌های خودکارآمدی شناخت مسئله، خودکارآمدی روش‌شناسی و خودکارآمدی گزارش‌نویسی به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۳، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ به دست آمد. پایایی باز-آزمایی این مقیاس نیز ۰/۶۷ محاسبه شد که بیانگر مناسب بودن شاخص‌های روایی و پایایی این مقیاس است. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای نمره کلی و زیرمقیاس‌های خودکارآمدی شناخت مسئله، خودکارآمدی روش‌شناسی و خودکارآمدی گزارش‌نویسی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۷، ۰/۷۵ و ۰/۸۰ به دست آمد.

پرسشنامه اضطراب پژوهشی: برای سنجش اضطراب پژوهشی از پرسشنامه اضطراب پژوهش بورنگ و همکاران (۱۳۹۶) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۴۰ آیت‌هاست و هر آیت‌ها بر اساس طیف لیکرت ۴ گزینه از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۴) نمره‌گذاری می‌شود. یافته‌ها نشان داد که تحلیل عاملی، تنها از یک عامل حمایت می‌کند. درنهایت، چهل عبارت انتخاب شد که روی هر عبارت حداقل بار عاملی، ۰/۳ داشت. روایی همگرا و واگرایی ابزار، از طریق مطالعه همبستگی با آزمون‌های اضطراب حالت و صفت اسپیل برگر و عزت‌نفس کوپر اسمیت بررسی شد. میزان همبستگی بین عزت‌نفس و اضطراب از پژوهش، ۰/۶۳- و میزان همبستگی بین اضطراب حالت و صفت اسپیلبرگر و اضطراب از پژوهش، ۰/۶۵ مشاهده شد. پایایی مقیاس از طریق آلفای کرونباخ، ۰/۸۷ و از روش بازآزمایی با یک هفته فاصله از اجرای

جدول ۲.

شاخص‌های توصیفی متغیر اضطراب پژوهشی

متغیر	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
اضطراب پژوهشی	۹۰	۱۴۳	۱۱۷/۰۸	۱۱/۴۷
ادراک سودمندی	۷	۱۹	۱۳/۲۴	۲/۱۶
اجتناب از کمک طلبی	۲۶	۴۷	۳۷/۱۷	۴/۶۷
کمک طلبی انطباقی	۴۵	۵۹	۵۱/۷۷	۲/۲۶
نیاز به کمک طلبی	۴۶	۱۱۴	۸۲/۰۳	۱۵/۰۳
خودکارآمدی شناخت مسئله	۵	۲۰	۱۰/۸۷	۳/۷۳
خودکارآمدی روش‌شناسی	۶	۲۰	۱۰/۵۹	۳/۶۱
خودکارآمدی گزارش‌نویسی	۷	۲۷	۱۷/۸۰	۴/۷۶
خودکارآمدی پژوهشی	۱۸	۶۳	۳۹/۲۶	۱۰/۴۰

جهت بررسی رابطه کمک طلبی پژوهشی با اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، با توجه به برآورده شدن پیش‌فرض‌های آزمون پارامتری، از آزمون ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون استفاده شده است. نتایج مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد با اطمینان ۹۹ درصد بین اجتناب از کمک طلبی ($r = ۰/۳۳۵$; $P = ۰/۰۰۱$) و نیاز به کمک طلبی ($r = ۰/۳۵۸$; $P = ۰/۰۰۱$) با اضطراب پژوهشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ اما ارتباط معناداری بین ادراک سودمندی ($r = ۰/۰۴۰$; $P = ۰/۴۴۵$) و کمک طلبی انطباقی ($r = ۰/۰۸۹$; $P = ۰/۰۹۹$) با اضطراب پژوهشی مشاهده نشد.

جدول ۳.

ارتباط بین کمک طلبی پژوهشی با اضطراب پژوهشی

متغیر	اضطراب پژوهشی
ادراک سودمندی	۰/۰۴۰
اجتناب از کمک طلبی	۰/۳۳۵**
کمک طلبی انطباقی	۰/۰۸۹
نیاز به کمک طلبی	۰/۳۵۸**

$P < ۰/۰۵$ * $P < ۰/۰۱$ **

متغیر	فراوانی	درصد
سال ۳۸-۴۲	۸	۲/۳
دانشکده فنی و مهندسی	۹۱	۲۶/۵
علوم پایه	۹۲	۲۶/۸
علوم انسانی	۸۶	۲۵/۱
کشاورزی	۷۴	۲۱/۶

شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول ۲ ارائه شده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون همبستگی پیرسون و آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. آزمون‌های مذکور به‌عنوان آزمون‌های پارامتری دارای پیش‌فرض‌هایی هستند که پیش از تحلیل استنباطی سنجش و ارزیابی شدند. یکی از پیش‌فرض‌ها، نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش است که از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای سنجش برازش داده‌های متغیرهای پیش‌بین و ملاک استفاده شد. طبق نتایج به‌دست‌آمده، هیچ‌یک از نمرات متغیرها از منحنی نرمال اختلاف زیادی ندارند ($P > ۰/۰۵$) که نشان‌دهنده نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش است. پیش‌فرض دوم، خطی بودن رابطه بین متغیر ملاک و یک متغیر پیش‌بین است، زمانی که تمام متغیرهای پیش‌بین دیگر ثابت نگه داشته می‌شوند. سطح معناداری آزمون F برای سنجش خطی بودن رابطه متغیرهای پیش‌بین با ملاک، کوچک‌تر از مقدار آلفای تعیین‌شده ($\alpha = ۰/۰۵$) به دست آمده است. این نتیجه، صحت خطی بودن رابطه متغیرهای موردبررسی را تأیید می‌کند. پیش‌فرض دیگر تحلیل رگرسیون عدم همبستگی زیاد بین متغیرهای پیش‌بین است (چندگانگی خطی) که به‌منظور بررسی آن از دو آماره رواداری یا تحمل و عامل تورم واریانس استفاده شد. تحلیل داده‌ها نشان داد پدیده چندگانگی خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد، زیرا میزان رواداری نزدیک به یک و میزان عامل تورم واریانس کم‌تر از دو است؛ بنابراین با رعایت پیش‌فرض‌های آزمون همبستگی و تحلیل رگرسیون استفاده از این آزمون‌ها جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش بلامانع است.

جدول ۴.

ارتباط بین خودکارآمدی پژوهشی با اضطراب پژوهشی

متغیر	اضطراب پژوهشی
خودکارآمدی شناخت مسئله	-۰/۳۲۵**
خودکارآمدی روش‌شناسی	-۰/۳۰۰**
خودکارآمدی گزارش‌نویسی	-۰/۳۵۰**
خودکارآمدی پژوهشی	-۰/۳۵۸**

$$P < ۰/۰۵^* P < ۰/۰۱^{**}$$

برای پیش‌بینی اضطراب پژوهشی بر اساس خودکارآمدی پژوهشی و فرهنگ پژوهشی از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد (جدول ۵). ضریب همبستگی چندگانه برابر $R^2=۰/۳۳۳$ و ضریب تعیین تعدیل‌شده برابر $R^2=۰/۵۹۴$ محاسبه شد؛ بنابراین، متغیرهای پیش‌بین می‌توانند ۳۳/۳ درصد از تغییرات اضطراب پژوهشی را پیش‌بینی کنند.

جهت بررسی رابطه خودکارآمدی پژوهشی با اضطراب پژوهشی، با توجه به برآورده شدن پیش‌فرض‌های آزمون پارامتری، از آزمون ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون استفاده شده است. نتایج جدول ۴-۱۱ نشان می‌دهد در سطح اطمینان ۹۹ درصد بین خودکارآمدی شناختی مسئله ($-۰/۳۲۵$ ؛ $r = -۰/۳۰۰$ ؛ $P = ۰/۰۰۰$)، خودکارآمدی روش‌شناسی ($-۰/۳۵۰$ ؛ $r = -۰/۳۵۰$ ؛ $P = ۰/۰۰۰$)، خودکارآمدی گزارش‌نویسی ($-۰/۳۵۸$ ؛ $r = -۰/۳۵۸$ ؛ $P = ۰/۰۰۰$) و نمره کلی خودکارآمدی پژوهشی ($-۰/۳۵۸$ ؛ $r = -۰/۳۵۸$ ؛ $P = ۰/۰۰۰$) با اضطراب پژوهشی رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

جدول ۵.

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی اضطراب پژوهشی

Sig.	F	R2	R	Sig.	t	β	B	متغیرهای پیش‌بین
۰/۰۰۰**	۳۵/۵۲۱	۰/۳۴۵	۰/۵۸۷	۰/۰۰۰**	۲۷/۴۸۶	-	۱۳۰/۲۹۴	(ثابت)
۰/۰۰۰**				۰/۰۰۰**	۹/۸۶۷	۲/۲۵۶	۵/۵۳۵	اجتناب از کمک طلبی
۰/۰۰۰**				۰/۰۰۰**	۹/۹۶۴	۶/۶۰۹	۵/۰۴۴	نیاز به کمک طلبی
				۲۸۸/۰	۱/۰۶۵-	۰۹۸/۰-	۳۰۰/۰-	خودکارآمدی شناخت مسئله
				۰۵۴/۰	-۱/۹۳۴	۱۸۴/۰-	۵۸۳/۰-	خودکارآمدی روش‌شناسی
				۰/۰۰۰**	۱۰/۰۵۴-	۵/۱۷۸-	۵/۷۱۲-	خودکارآمدی پژوهشی

$$P < ۰/۰۵^* P < ۰/۰۱^{**}$$

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، هدف تعیین نقش کمک طلبی پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی در پیش‌بینی اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دوران شیوع ویروس کرونا بود. نتایج نشان داد بین اجتناب از کمک طلبی و نیاز به کمک طلبی با اضطراب پژوهشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ اما ارتباط معناداری بین ادراک سودمندی و کمک طلبی انطباقی با اضطراب پژوهشی مشاهده نشد. در مدل رگرسیونی نیز متغیرهای اجتناب از کمک طلبی و نیاز به کمک طلبی قدرت تبیین واریانس اضطراب پژوهشی را داشتند. این نتیجه با پژوهش‌های Ellis & Helaire (2020)؛ Holmes و همکاران (2020)؛ Cao و همکاران (2020) و Johansson و

بر اساس نتایج به دست آمده، تأثیر متغیرهای اجتناب از کمک طلبی، نیاز به کمک طلبی و خودکارآمدی پژوهشی معنادار شده است؛ اما متغیرهای خودکارآمدی شناخت مسئله و خودکارآمدی روش‌شناسی به خاطر اینکه سطح معناداری مقدار t آن‌ها بالاتر از ۰/۰۵ است، نشان‌دهنده این است که متغیرهای مذکور در پیش‌بینی اضطراب پژوهشی تأثیر نداشتند. در تفسیر نتایج این مدل رگرسیونی می‌توان اظهار داشت به ازای افزایش یک انحراف استاندارد در متغیرهای اجتناب از کمک طلبی، نیاز به کمک طلبی و خودکارآمدی پژوهشی میزان اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی به ترتیب به میزان ۲/۲۵۶، ۶/۶۰۹ و ۵/۱۷۸- انحراف استاندارد تغییر خواهد یافت.

علاوه بر این، در تبیین این یافته می‌توان گفت که دانشجویان هنگامی که می‌دانند به‌تنهایی نمی‌توانند مسائل درسی و تحصیلی را حل کنند، از دیگران درخواست کمک می‌کنند. این درخواست کمک باعث می‌شود دیگران به‌ویژه اساتید و همسالان مطلع مسائل را برای آن‌ها توضیح دهند که این امر باعث کاهش اضطراب پژوهش در آن‌ها می‌شود (Tasgin & Kaya, 2018). از سوی دیگر، دانشجویانی که نیاز شدیدی برای کمک طلبی دارند، حدی از اضطراب پژوهش را تجربه می‌کنند که اگرچه در مراحل ابتدایی ممکن است مانع رشد مهارت‌های پژوهشی شود (به دلیل اجتناب)، ولی در مجموع موجب می‌شود به‌مرور بر مسئله موردنظر تسلط یابد و اضطراب او کاهش می‌یابد.

افزون بر این، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد بین خودکارآمدی شناختی مسئله، خودکارآمدی روش‌شناسی، خودکارآمدی گزارش‌نویسی و نمره کلی خودکارآمدی پژوهشی با اضطراب پژوهشی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. در مدل رگرسیونی نیز متغیرهای خودکارآمدی شناخت مسئله، خودکارآمدی روش‌شناسی و خودکارآمدی گزارش‌نویسی قدرت تبیین واریانس اضطراب پژوهشی را داشتند. این یافته با نتایج پژوهش غلام پور و رستمی نژاد (۱۳۹۹)؛ (Wajid & Jami (2020)؛ Khan, (2020) همخوان بود.

در تبیین رابطه معکوس میان سطح اضطراب پژوهشی با سطح خودکارآمدی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دوران شیوع کووید ۱۹ می‌توان گفت از آنجاکه در مقطع تحصیلات تکمیلی تمرکز بر نگارش مقاله در مجلات نمایه شده در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی است، از این رو تسلط در حیطه‌های مختلف پژوهش و همچنین، احساس خودکارآمدی در انجام آن از مهم‌ترین مسائلی است که می‌تواند در سطح اضطراب دانشجویان تأثیر داشته باشد (Wajid & Jami, 2020). به این ترتیب، یکی از راهکارهای کاهش اضطراب پژوهشی دانشجویان، تمرکز بر دانش‌افزایی، مسئولیت‌پذیری و افزایش خودکارآمدی پژوهشی آنان است. در واقع پذیرش مسئولیت رفتار، نشانه‌ای مهم از خودکارآمدی است که موجب می‌شود دانشجویان در دوران قرنطینه به فعالیت خود ادامه داده و از

همکاران (2021) هماهنگ است. در پیشینه پژوهشی نیز غلام پور و رستمی نژاد (۱۳۹۹) به نتایجی همسو با یافته‌های پژوهش دست یافتند و نشان دادند کمک طلبی پژوهشی نقش مهمی در کاهش اضطراب و افزایش عملکرد پژوهشی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجاکه دانشجویان به دلیل شیوع ویروس کرونا و تجربه زندگی در قرنطینه خانگی امکان دسترسی مستقیم به استاد راهنما و مشاور را ندارند و از دریافت کمک از این طریق محروم هستند، اعتماد به نفس آن‌ها نسبت به انجام پژوهش کاهش پیدا می‌کند. از سوی دیگر در شرایط کرونایی دانشجویان احساسات منفی بیشتری را تجربه می‌کنند، از دریافت کمک و حمایت‌های عاطفی و ایمنی‌بخش عاجز هستند، تاب‌آوری پایین‌تری دارند و تعارضات بیشتری در آن‌ها نمایان می‌گردد (Johanssn et al., 2021). به این ترتیب این کم‌رنگ شدن تعاملات و یادگیری همیارانه در این شرایط زمینه را برای بروز نشانه‌های اضطراب در آن‌ها فراهم می‌سازد (Cao et al., 2020)؛ بنابراین، دانشجویان دارای اضطراب پژوهش همواره دارای نوعی اشتغال فکری و ترس در خصوص پژوهش هستند که این عوامل موجب می‌شود آنان هنگام روبه‌رو شدن با ابهام در فرایند پژوهش، بر نتایج منفی تمرکز کنند و از نظرخواهی از دیگران و کمک نیز اجتناب می‌کنند (غلام پور و رستمی نژاد، ۱۳۹۹).

علاوه بر این، طبق پژوهش Martín-Arbós و همکاران (2021) کمک طلبی دانشجویان در مراحل متفاوت پژوهش یکسان نیست و متأثر از مهارت آن‌ها در زمینه‌های مختلف است. به عقیده آن‌ها، درگیر شدن دانشجویان در کمک خواستن به هنگام مواجهه با دشواری به عوامل متعددی بستگی دارد. برای مثال، ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان و شرایط زمینه‌ای می‌تواند بر کمک طلبی تأثیر بگذارد. بر اساس مفاهیم نظریه ویگوتسکی می‌توان گفت که کمک طلبی و پرس‌وجو از فرد توانمندتر به دانشجویان کمک می‌کند تا در منطقه تقریبی رشد پیشرفت کنند. منطقه تقریبی رشد به حل مسئله از طریق راهنمایی و همکاری یک فرد توانمندتر اشاره دارد و دانشجویان با اضطراب پژوهش پایین در این خصوص مشکلی نداشته و بیشتر راغب به دریافت کمک می‌باشند (سعیدی و همکاران، ۱۳۹۶).

از جمله اقدامات مناسب با هدف افزایش سطح خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان در این دوران، برگزاری کارگاه‌های آموزشی آنلاین مبتنی بر فرآیند پژوهش توسط کتابخانه‌ها و مراکز توسعه آموزش دانشگاه‌ها است.

یافته‌های پژوهش به همراه مبانی نظری زیربنای آن، به سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و مدیران دانشگاهی پیشنهاد می‌کند، آیین‌نامه‌ها، قوانین و مقررات آموزشی و پژوهشی، برنامه‌های کلاسی و شیوه‌های تدریس را در دوران اپیدمی کووید ۱۹ و آموزش آنلاین به‌گونه‌ای تدارک ببینند تا در افزایش کمک‌طلبی و خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان مؤثر باشند. همچنین در خلال این بیماری همه‌گیر تشویق اساتید و بیان انتظاری که آنان از دانشجویانشان دارند موجب دلگرمی، آرامش خاطر و افزایش خودکارآمدی و کمک‌طلبی دانشجویان می‌شود و به تبع آن کیفیت تولیدات پژوهشی دانشگاه نیز ارتقاء می‌یابد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، معاونت‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها با ایجاد کارگروه‌های علمی - دانشجویی توسط دانشجویان خبره در هر رشته، شرایط لازم برای راهنمایی دانشجویان کم‌تجربه را فراهم کنند تا اضطراب پژوهش مانع عملکرد مؤثر دانشجویان در این زمینه نشود. از آنجاکه نتایج پژوهش حاضر نشان داد خودکارآمدی پژوهشی با اضطراب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دوران شیوع کووید ۱۹ ارتباط دارد پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های مهارت آموزشی آنلاین در حوزه پژوهش در ترم‌های ابتدایی ورود به تحصیلات تکمیلی برگزار شود تا دانشجویان بتوانند با تقویت مهارت‌های فعلی به احساس خودکارآمدی در حیطه‌های مختلف پژوهش برسند. از محدودیت‌های پژوهش حاضر، تعطیلی دانشگاه به دلیل بیماری کرونا بود که موجب شد پرسشنامه‌ها به‌صورت آنلاین در بین دانشجویان توزیع شود. با توجه به تعطیلی دانشگاه و گردآوری آنلاین اطلاعات، نمونه‌گیری به‌صورت در دسترس انجام شد و تعمیم نتایج به کل دانشجویان با ملاحظات همراه خواهد بود. یافته‌های پژوهش حاضر محدود به دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یاسوج است و در تعمیم نتایج به دانشجویان

این طریق از میزان اضطراب آن‌ها نیز کاسته می‌شود (2020 Khan). دانشجویان با خودکارآمدی پژوهشی بالا حتی در دوران شیوع کووید ۱۹ در برابر سختی‌ها و مشکلات مرتبط با پژوهش فرار نمی‌کنند بلکه با بردباری و مسئولیت‌پذیری در راستای حل آن مشکلات تمام توان خود را به کار می‌بندند.

اگر پژوهشگر احساس خودکارآمدی در حیطه‌های مختلف پژوهش داشته باشد، دچار اضطراب در این زمینه نمی‌شود و استفاده از فناوری‌های جدید مانند رایانه و اینترنت و همچنین تسلط بر زبان انگلیسی و مهارت‌های آماری می‌تواند دسترسی به منابع و مدارک و همچنین تجزیه و تحلیل داده‌ها را آسان‌تر کند؛ اما جهت بهره‌گیری از مزایای این فناوری‌های جدید، دانشجویان باید احساس خودکارآمدی در این مهارت‌ها داشته باشند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸). از آنجاکه احساس اضطراب و افکار خودآیند منفی در دوران شیوع کووید ۱۹ در حیطه پژوهش، احساس شایع در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی است (Johansson et al., 2021)؛ بنابراین، خودکارآمدی در این زمینه یکی از عوامل مؤثر در کاهش اضطراب پژوهشی و افکار خودآیند منفی به شمار می‌رود و پیش‌بینی‌کننده علاقه فراگیران به انجام پژوهش است و ارزیابی صحیح آن به اساتید در شناخت نقاط قوت و ضعف آن‌ها در رابطه با پژوهش کمک می‌کند. دانشجویان خودکارآمد با وجود مختل شدن دریافت حمایت‌های اساتید و همکلاسان در دوران بیماری کووید ۱۹ کمتر تحت تأثیر شیوع این بیماری قرار می‌گیرند و اضطراب پژوهشی کمتری را تجربه می‌کنند.

دانشجویانی که سابقه پژوهشی بالایی دارند، حتی در دوران شیوع کووید ۱۹ اضطراب و دلهره کمتری در فرآیند پژوهش احساس می‌کنند. دلیل این امر به نظر می‌رسد به خاطر ادراک از خودکارآمدی بالای آن‌ها باشد (Alemany-Arrebola et al, 2020). همچنین، طی کردن چندباره مسیر پژوهش باعث شده تا دانشجویان ضمن پیش‌بینی و آشنایی با مشکلات فرآیند و نشر پژوهش، بتوانند در جهت رفع آن‌ها، برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام داده و لذا از درگیر شدن با این مشکلات، اضطراب کمتری داشته باشند. از این رو، برنامه‌ریزی برای افزایش خودکارآمدی پژوهشی در دوران شیوع کووید ۱۹ از نکات مهم تدوین برنامه‌های آموزشی دانشجویان است.

- Fancourt, D., Steptoe, A., & Bu, F. (2020). Trajectories of anxiety and depressive symptoms during enforced isolation due to COVID-19 in England: A longitudinal observational study. *Lancet Psychiatry*; 8, 141-149.
- Garnasih, R., Primiana, I., & Effendi, N. (2017). Strengthening Research Self-Efficacy and Research Productivity through Research Culture Implementation. *J. Mgt. Mkt. Review*, 2(4), 19-26.
- Gin, L. E., Cooper, K., & Brownell, S. (2020). The impact of student research anxiety on undergraduate biology students' intentions to pursue a scientific research career. *The FASEB Journal*, 34(S1), 1-1.
- Holmes, E. A., O'Connor, R. C., Perry, V. H., et al. (2020). Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. *Lancet Psychiatry*; 7(6), 547-560.
- Johansson, F., Cote, P., Hogg-Johansen et al. (2021). Depression, anxiety and stress among Swedish university students before and during six months of the COVID-19 pandemic: A cohort study. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49, 741-749.
- Kennedy, M. G., Williams, E., & Asodike, V. (2020). Anxiety in Writing Research Report among Graduate Students in Ignatius Ajuru University, Faculty of Education, Rivers State, Nigeria. *Open Journal of Social Sciences*, 8(11), 127-140.
- Khan, M.A. (2021). COVID-19's Impact on Higher Education: A Rapid Review of Early Reactive Literature. *Education Science*, 11, 421-429.
- Lauto G, Sengoku S. (2015). Perceived incentives to transdisciplinary in a Japanese university research center. *Futures*, 65, 136-149.
- Maharajan, M. K., Rajiah, K., Tam, A. M., Chaw, S. L., Ang, M. J., & Yong, M. W. (2017). Pharmacy students' anxiety towards research during their undergraduate degree; How to reduce it?. *PloS one*, 12(4), e0176095.
- Marinoni, G., Van't Land, H., and Jensen, T. (2020). *The impact of COVID-19 on Higher Education around the world*. IAU Global Survey Report UNESCO.
- Martín-Arbós, S., Castarlenas, E., & Dueñas, J. M. (2021). Help-seeking in an academic context: A systematic review. *Sustainability*, 13, 44-53.
- Matook, M. E. (2020). The Impactful Research Appointment: Combating Research Anxiety and Library Stereotypes. *The Reference Librarian*, 21, 1-14.
- Naoreen, B., & Adeb, M. A. (2014). Investigating academic research culture in public sector universities of Pakistan. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3010-3015.
- Obaseki, F. N., & Agu, N. (2019). Postgraduate students' attitude towards research, research self-efficacy and research anxiety as predictors of their achievement scores in a research method course in South-South Nigeria.
- Otachi, J., & Benner, K. (2020). Understanding and addressing research anxiety in MSW students. *Perspectives on Social Work*, 3, 75-83.
- Roy, D., Tripathy, S., Kumar Kar, S., Sharma, N., ... & Kaushal, V. (2020). Study of knowledge, attitude, anxiety & perceived mental healthcare need in Indian population during COVID-19 pandemic. *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 102-111.

کارشناسی یا دانشجویان سایر دانشگاه‌ها لازم است جوانب احتیاط رعایت شود.

منابع

- حیدری، ا.، کشاورزی، ف.، مرزوقی، ر. (۱۳۹۸). بررسی روابط بین فرهنگ تحقیقاتی دانشگاه و خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی: نقش واسطه‌گری توانمندی نگارش علمی. *فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۴۷ (۴)، ۷-۲۱.
- سعیدی رضوانی، ط.، کارشکی، ح.، و حجازی، ا. (۱۳۹۶). بررسی وضعیت کمک‌طلبی پژوهشی در بین دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد. *پژوهش‌های تربیتی*، ۳۵، ۹۳-۱۱۰.
- سهرابی، ز.، بختی، ف.، و صالحی، ل. (۱۳۹۶). روان‌سنجی مقیاس خودکارآمدی پژوهشی (RSES) در دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم پزشکی. *پایش*، ۱۶ (۴)، ۴۵۷-۴۶۴.
- غلام پور، م.، و رستمی نژاد، م.ع. (۱۳۹۹). شناسایی میزان و علل اضطراب پژوهشی در دانشجویان: رویکرد آمیخته (مورد مطالعه دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه بیرجند). *مجله مطالعات برنامه درسی آموزش عالی*، ۲۱ (۲)، ۱۳۹-۱۶۲.
- غلامی بورنگ، ف.، مهران، ب.، و کارشکی، ح. (۱۳۹۶). ساخت و اعتباریابی مقیاس اضطراب از پژوهش برای دانشجویان. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۳ (۱)، ۹۳-۷۸.

References

- Aleman-Arrebola, I., Rojas-Ruiz, G., Granda-Vera, J., & Mingorance-Estrada, A. C. (2020). Influence of COVID-19 on the Perception of Academic Self-Efficacy, State Anxiety, and Trait Anxiety in College Students. *Front. Psychology*, 11, 570017.
- Beisler, M., & Medaille, A. (2016). How do students get help with research assignments? Using drawings to understand students' help seeking behavior. *The Journal of Academic Librarianship*, 42(4), 390-400.
- Büyüköztürk Ş. Atalay K, Sozgun Z, Kebapçlı Ş. (2011). The development of research self-efficacy scale. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 1, 22-29.
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry research*, 11, 29-34.
- Ellis, J. M., & Helaire, L. J. (2020). A Theory of Reasoned Action Approach to Examining Academic Help-Seeking Behaviors Among Adolescents in a College Readiness Program. *The Urban Review*, 13(3), 1-28.

- Vindegard, N., & Eriksen-Benros, M. (2020). COVID-19 pandemic and mental health consequences: Systematic review of the current evidence. *Brain Behav Immun*; 89:331–542.
- Wajid, U., & Jami, H. (2020). Research Self-Efficacy among Students: Role of Metacognitive Awareness of Reading Strategies, Research Anxiety, and Attitude towards Research. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 271-293.
- Wiley, C. A., & Kerby, E. E. (2018). Managing Research Data: Graduate Student and Postdoctoral Researcher Perspectives. *Issues in Science and Technology Librarianship*, 12, 33-41.
- Senel, E., Yildiz, M., Ulas, M., & Sahan, H. (2017). The examination of research-related anxiety of students taking master and doctorate degree in the field of physical education and sports. *Sport Journal*.
- Seng, C., Carlon, M. K. J., & Cross, J. S. (2020). Research self-efficacy of cambodian undergraduate students at province-based universities. *International Journal of Sociology of Education*, 3, 15. 73-82.
- Tasgin, A., & Kaya, Y. (2018). The Relationship between Research Help-Seeking, Teachers' Attitudes towards Statistics and Their Research Anxiety. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 5(4), 731-739.